

A lét magmája

Tekintetek

KORNIS Mihály
Végre élsz
Szépirodalmi, 1980,
Cserépfalvi, 1992

Olyan egyedül van az ember.

Van egy ilyen félelem.

A félelem dicsérete
Szépirodalmi, 1989

Van akinél egy életen át eltart.

Napkönyv
Pesti Szalon, 1994
Tericum, 2004

Nálam öt éves koromig tartott, öt és fél évig, hatig, utána más kínzott, mert az egész gyerekkor egy hatalmas kínvonaglás, sokan el is felejtik, annyira fáj, annyira érthetetlen, még csodálkozni se mer az ember rajta, mert akkor még rosszabb, még vigasztalanabb, ha tiltakozol el-lene, zokogsz, csak nő és dagad, rád omlik a félsz, mint a hegy köde, akkor már annyit se látsz, mint addig, még sötétebb, még fullasztóbb, hajlamosak lennénk kitörölni magunkból örökre, az egészet nyomtalanul, akár a fenekünkől a csípősvant az édesanyánk, mikor végre valahára előkerül, ha előkerül, legtöbbször elfelejtik, nekem ezt mondjátok, ó te nem emlékezhetsz semmire, hat éves korodig, vagy hát nyolc éves korodig egy-két dolog, meg az, amikor egyszer, meg talán még egyszer. És én tudom, hogy ez nem így van, de nem firtatom, ebben az értelemben én tényleg nem vagyok rossz, neked tényleg elfelejtenivalóan fájhatott majdnem minden és majdnem végig, szinte kibírhatatlanul van, és fáj, uram, igen, emlékszem, te ezért szeretsz engem vagy utálsz, emlékszem, teremtom, te nem akarod tudni, ugye, így kezdődik az élet mulatsága, hogy nem akarsz emlékezni, fáj. Éppúgy fáj, hogy egyedül voltál, míg egyedül voltál, mint az, amikor már nem voltál egyedül, de te azt hitted, mert annyira egyedül voltál, hogy abba belepusztultál. Az a mi életünk. Azért szeretsz engem még, mert én még nálad is jobban féltem, mert én már a félelem csillámló ajándékával születtem, ezért korábban felébredtem, és hiányoltalak, mint magamat, és vártalak, mint valaki mást, téged akartalak, azért jegyeztem meg.

És onnan tudom, hogy nem lehet meghalni, hogy állandóan meghaltam, édesanyámban is meghaltam, mindjárt első találkozásunk pillanatában, vagy percekkel utána, azt mondja, hát erre nem emlékszem, úgyhogy mikor valahol négy és öt éves korom között is meghaltam, a Kígyó Hajú Nőben – akkor azt gondoltam, hogy na most aztán az első életemnek itt a tényleg vége, valóban meghaltam, de azt is éreztem, hogy ne félj, míg engem látsz, nem vagy egyedül. Ezt üzenté a halál élménye. Ezt üzented.

Te nem vagy a halál.

Mint ahogy a zsidókról nem lehet tudni, hogy zsidók, onnan lehet őket megkülönböztetni, az életéről se lehet tudni, hogy élet, csak onnan lehet tudni, hogy mi a halál. Nekem abban a pillanatban, amikor meghaltam, és látszólag nem történt semmi, belém égett az első életem, mint az első oltás helye. Attól égett belém, hogy az jutott eszembe, megvan-e, ami nincs? Megvan-e az előbb?

És megvolt.

A semmiben. Amit így hívunk, hogy semmi. Na, hát édes istenem, az nincs. Még a semmi sincs. Akkor meg én már nem játszottam tovább

a gyereket. Kínos lett. Szóval, akkor még jobban fáj, ami általában is fáj. Nem jó szó a fáj: az érzés kín. Mert érzem. Az kínos. Minden első érzés kínos. Üveges tótnak a hanyattesés kell úgy, mint embernek az érzés: értelmezés, csalás. Belém nyilall, mint a tüzes francarika, hogy levegőt kapjak: most érzek valamit! Arról már tudok is. Itt vagyok. No de hát mit tudok? Azt, ami még-nem-hazugság, de már öncsalás. Hevenyészett fordítás helyi nyelvre, a süketek földjén, önkéntelen önkény. Idáig sülyedni?!

Fölsírok.

S akkor, még ha ráadásul sejtem is, hogy érzek, kvázi kísérletképpen úgy mutatok bármit, hogy mindenekeelőtt a magam számára rémületesen más van bennem, mint amit mutatok, akkor az, hogy élek – megfogalmazhatatlan az élet, de megfogalmazom –, az érzés, ami még-nem-hazugság talán, de rémületesen más, mint amit élek, belém rohad rögtön, mint a pusztulás. Bennem döglök, dagad, oszlik, hasad, fetreng, elfolyik a könnyben számolatlanul is számolatlanul. Semmivé. Belőlem lett. A semmi. Vagy én belőle?

Van. Van, van.

Mint egy kutya.

Bekap, amit csak tud. Ne legyen. Ha bennünk van, már csak a szokásos undorító. Mintha nem is lenne, mutatjuk: mi élünk. Nincs bennünk. A Kígyó Hajú Nő tekintetéből kiszabadulva ébredtem rá: de van. Nem bennünk. Bennem. Onnan jön. Borzalom. Rajtam áll. Én vagyok a múlt. Bekaptam az életet és aztán – nem hazugság még – azon nyomban elfelejtettem. Így teszem magamba. Én vagyok a semmi. Akkor ébredek rá. Akkor ébredek fel. Kicsit bonyolult.

Volt egyszer egy kutya.

Nem tudtam, hogy kutya. Csak azt tudtam, hogy így hívják a háta mögött. Talán neve is volt. Kellene lennie. Tartok tőle, eszembe fog jutni. A bizonytalan kilétű férfinak a lakásban, akit a nők úgy hívtak, ha néha megjelent, hogy itt az apád, a kutya az ő általunk utált, felőlünk megvetett, erkélyre kicsukott legjobb barátja volt. Szégyenteljesen. Hosszú történet ez. Elmondhatnám röviden is. Azértse.

Állat volt. Egy állat.

Zártak előle, őt is előlem. A férfi (aki az apámnak hírtett, amiről egyszer szívesen kifaggattam volna, ha értett volna az első nyelven, mely belőlem úgy beszélt, hogy egyébként a csodájára jártak) örökösön szabadkozott az állat miatt, bocsánatot kért, fejét lehajtva, nem nekem, bár talán nekem is, édesanyámnak feltétlen. Azért, hogy... Kiskutya.

Dermesztő. Nem is tudom.

Kádár János utolsó
beszéde
Kalligram, 2006

Egy csecsemő
emlékiratai
Kalligram, 2007

Lehetőségek
könyve
Kalligram, 2007

Feliratok a fehér
égen
Kalligram, 2008

Nekem az ég
Kalligram, 2009

Hol voltam, hol
nem voltam
Kalligram, 2011

Egy kisiúban élek
(Válogatott írások)
Kalligram, 2015

„Rondó, Berlin”
Magyar Lettre
Internationale, 45

„Rossz álmom”
Magyar Lettre
Internationale, 48

„Danse macabre”
Magyar Lettre
Internationale, 49

Jól elvarázsolták, csiribi-csiribú. Vakkantgathat pöttöm. Orrhegye feketé. Dakszli. Vagy lehet, keverem, hallom azt is, gyere ide, tacsí. Tacsipacsi. Titi.

Végig azon gondolkodom, hogy én kezdtem vagy ő.

Vagy összeusztítottak? Mindhárom igaz lehet. Néztem! Négykézláb álltunk egymással szemben. Ő is odanyomta az orrát az erkélyablak üvegéhez, hogy lásson. Bámultuk egymást. Oldalt is.

Így jó lett volna, ha így hagytak volna bennünk.

Nem vádlok senkit, ezt elhatároztam.

Oldalt valahogy úgy felvágva a szája és betéve neki oda a hosszúpiros nyelve, de még ki is lógott. Umberúfen, annyi nyelve volt az apámként fellépő ember állatjának! Még akkor is maradt a szájában, ha kirakta.

Egy állat.

Fel tudom ezt fogni?

Ilyen pöttöm kacsalába volt neki, de sok. Nyolc. Mint a hangyának. Tipegett vele körmösen. Vagy nézett. De csak engem. Másokra nem nézett. Apámra ugrott! De akkor rögtön sírtam, én már sikongattam, rugdalóztam... Kivittek. Magasan a levegőbe tartva előre, mint egy megbokrosodott, nyüszögő, beteg állatot. Mert belenéztem a szájába. Tény. Kinyitottam a pofáját, és bele akartam dugni a fejem. Tény. Bele is dugtam. Felmásztam a torkáig! És ott még tovább is másztam volna, bekuksizni, hol a garatmandulája, oda, ahova nekem szokott bekukálni vakító tükrével a homlokszemű Gégész Fasz.

De akkor mi már, nagy titokban, ha nem látta senki, jóban voltunk a roncsfarkú Titivel, ismerkedés céljával sokszor henteregtünk és elől-ről-hátulról szájarúgtuk egymást, nyalogattuk, csípdestük, ő mindent engedett, és én is engedtem neki, hogy szagoljon. Meghúztam a farkát. Bármi. Akkora pofont adtam neki, ami már röhögős, mire csak fellökött, aztán rám állt, és boldogan a hasamra pisilt, mire persze én is pisiltem, ha tudtam, vagy visszatüszentettem, mert a kutya tud tüszenteni. Tehát én is tudok. Meg utána vakkant, amit nem csodálok egyáltalán, mert én ki akartam húzni neki a nyelvét a szájából és akkor –

Belépett az anyám.

Másnapra ki lett sebesedve a szám. Meg a torkom is. Dehogya másnapra. Úgy hazudok, mint a vérfolyás. Megvolt az egy hét is. De nem figyeltek ránk, aminek cincogva örültünk, és ugrabugráltunk, már nem is hittük volna, hogy nem fogom utálni, mint egy behozott állatot. De már nem utáltam. Tele lettem vérrel. Duzzadtam a vértől. Az honnan jön? Hol ered? Mitől olyan duzzadt, sáros és vörös? Igazság szerint ezt akartam tudni. A puszi hazugság volt. Túl voltunk mi azon.

Nálunk állatoknál nincs, hogy puszi, puszi.

Megharapott.

Fölsikítottam. Tomboltam! Anya víjogva repült ránk, és szétválasztott minket, két kézzel kapott fel, már sírtam helyette is, mind a ketten sírtunk, zokogásunkkal vádoltuk a könnyelmű apámat, de én, valójában, tekintetes törvényszék, ezt Isten és Sztalin fényképe alatt, teljes beismerésben vagyok már, szégyenkezve mondom, a nagyobb kikapástól akartam menteni a Titit, vagy a Totyit, faszom se tudja, kit, csak hogy

ne bántsák, most az egyszer, Világ néni kérem, nem ő a hibás, én hozogattam a nyelvét a kezem tüzes fogójával, mert meg akartam nézni ott belül, legbelül, csak ő megjegedt, sőt, nem is akarta, és az apámnak nevezett ellenség vagy barát nem lépett ingerült-jótekonan közbe, megint nem volt sehol, és az anyám rázmázta a gyerekszoba ajtót, be ne tudjon jönni a vadállat.

Hát épphogy nekem kellett volna bocsánatot kérni a kutyától!

Azt hazudom magamnak, hogy fáj! üvöltöttem az anyámnak, óbégattam salapala nyelven, mert akkor azt beszéltem, a halaba lapám, mivel ideges voltam, és anyám nem értette, azértse értette. Másnapra ki lett sebesedve a szám.

Meg a torkom is.

Földagadt a szájam. Először nem is fáj. Csak hát nem tudtam nyelni. Így aztán – „ó, rémes!” – nem is tudtam enni. De hát nem is voltam éhes. Nem is tudtam, hogy az baj. Eddig azt utálták, ha ugráltatok. Toporzékoltam, jöjjön be az állat! Kinn áll a hidegbe, reszket a farka. Én meg a melegbe. Még a zöld kis kabátkáját se adja rá a halottfehér arcú apámféleség. Pedig azt ő megkapja, ha sötét. Vau. Kintről néztük egymást. Vau.

És akkor csöngetnek, de hogy!

Még azt is látom, hogy húzza, rántja be, kotorja be mögöttem az ajtót, miután rohanvást megragad, az anyám („őt nem áldozzuk fel, neki még élni kell”), kitép a szobából, átdob a sajátomba, vagyis az övébe, abból mindent tudtam, a férfi maradjon ott a szarával, az éles csengőszó belém vezetett, mint az áram, a hanghullám rázkódtatott és villámlott, valamiként mégiscsak ócskán és ügyetlenül, hogy mintha már ebben is lett volna valami testi védekezés, vérbeli magyarázkodás, magamnak, a pánik... Még azt is látom, miként húzza, rántja, kotorja be mögöttem az ajtót („őt nem most áldozzuk fel, inkább a halál, neki még élni kell”) az anyám, ott meg aztán valósággal rám ül és rám borul, mintha tudná, hogy így is mindent hallok, vigasztalhatatlan. Mindent tudnak a nők. Akkor meg minek? Befogja a szememet tenyérrel, befogja a fülemet két térdel, csitítva csitít, aprókat csókolgat, hogy a figyelmem elvonja. Szétharapná a fejét. Ha nem volnék lefogva. Állat az embernek. Látom magam előtt.

Látom az apámat.

Látom kívülről, belülről, ezt nem lehet szavakkal visszaadni, látom, hogy feladta, rég feladta magát, el van szánva a végsőkig, mert én a fia vagyok, és ha én szájfertőzést kaptam – micsodát? dehogya is: halál-lehetőséget kaptam, soron és törvényen kívül, mielőtt éltem volna, ami jár, a porcióm, függetlenül attól, hogy most már minden mind-egy, aminek magyarázatára talán később fogunk kitérni, ha egyáltalán kitérünk, mint a megrögzött zsidó származású mondani szokta volt, szalad az ajtóhoz, időben kinyissa, azt se tudja, kinek, akárkinek, aki idejön, tegyen amit akar. Látom apám nyitott, műtött szívét reszketni, akárhogy szégyelli, még a Totyiért is, amit nem vall be magának, annál nagyobb szíve van, különben is én vagyok a tét, az édes kislány, márpedig annak édesanyja szerint ez az állat még egyszer nem mehet át a szobán, a lakáson, ha csak nem légmentesen lepecsételt zsákban. Jaj, nincs kedvem végigmondani. De látom. Hallom is. A saját születésem óta először látok halált. Kitépték az életét a hosszúkás fejéből. Állítólag azért, mert a szájamon belül egymás hegyén-hátán burjánzottak sebek. Véres csomó mellett véres csomó. És a torkom is. Anya belenézett. Ott is volt. Hát persze.

„Élők és holtak. Állatka”
Magyar Lettre Internationale, 50

„Ha meglátok embert”
Magyar Lettre Internationale, 54

„Az istenkérdésről”

„A bűnbeesésről”
Magyar Lettre Internationale, 55

„Tenyereembe csorog le a holdfény”
Magyar Lettre Internationale, 60

„Én vagyok”
Magyar Lettre Internationale, 64

„Mándryl és Bubitsról”
Magyar Lettre Internationale, 71

„Hazafutás”
Magyar Lettre Internationale, 73

„A könyv, amivé az életemet formálni szeretném”
Magyar Lettre Internationale, 74

„Hol voltam, hol nem voltam” (részletek)
Magyar Lettre Internationale, 82

„Látom-e, amit hiszek”
Magyar Lettre Internationale, 82

Bennem a kutya van.

Fürdő tükörhöz cipeltek utána. Akkor már bennem volt a semmi. Szétfeszítették a szájamat, elhánytam magam. Híres eset. Sárga genny sebeket hánytam szegényekre, hánytorgó arcú öreimre, a közönyig feldúltan. Kitátottam, azért. Nekik. Mint egy kutya. Még jobban, még jobban! Sikítva büszke gyilkos. Bugyborákoltam. Úgy dagadt a szájamba, le a torkomba végig, mint a kutya nyelve, az emléke „lemegy a torkába is, rettenetes”, ez a forró kutya bennem, ti ölők, most már ne sírjatok. Vérző-sárgás vörösség, új meg új, lüktetnek a számba.

Én vagyok a forró semmitek.

Ilyet még az életben nem látott senki, mondta minden orvos. Túl voltam az első gyilkosságomon, és sebbel-lobbal meg akartam halni. Hogyan gyógyultam meg? Így.

Ez a pillanat merő zűrzavar.

Elképzelhetetlen, amit magam előtt látok. Mégis az történik. Az embernek mindenkor megvan az a belső látása is – és még mi minden! olyankor, ha ölik őt, vagy ő öl –, amivel látja a dolgokat fentről, elég magasról, kissé oldalról, a kellő távolságból, hogy azért még mindent élesen láthasson, de hogy is mondjam, átélnie ne kelljen, odáig ne freccsenjen fel se magának, se másnak a vére. Azzal néz.

hívja egymást

Néztem a szemébe. Nézhettem a szemébe. Nem tudom, kinek a szemébe. Egy nőébe. Legeslegkorábbi emlékem. Abból iszik az életkedvem máig, ha épp el nem felejttem, hogy nézhetek a szemébe valakinek. Egy nőnek. Vég nélkül. A dajkámnak? Édesanyámnak? azt mesélik, két dajkám volt, az egyik közülük az édesanyám. Nem emlékszem. Egnél tovább nem számolok atájt. Még egyig sem számolok, az nem számolász. De akkor észrevettem. Ahogy néz.

Rohanunk egymás szemébe!

Meglepődöm. Ezt így lehet? Belemerülhetünk egymás tekintetébe? Én is az övébe? Kíébe?! Ebben van az én gyönyörteli meglepetésem – de még a szót se ismerem, nemhogy a fogalmat –, hogy akármeddig hatolhatok a szemébe, mert én őt ismerem, ismerem a szemét. Ismeri a szemem, hív, hív. Hívja egymást a szemünk.

Nem a szemünk. A mély.

Az első gyönyör, amire emlékszem, hogy ő akarja, hogy egymásba esünk. Most, hogy révülök, már benne vagyok, emlékszem az előzményeire: először volt a halálos ijedség, alig is élem túl, zuhanok, ha megijedek, csecsemősen elájulok abban az időben (megfontolandó, nem így van-e máig, csupán a pillanatról pillanatra feltámadásom züllöttebb), és azt követi a nagy öröm szívdobbanása. Nem inkább gyönyör?

A tudás gyönyör.

De szörnyű az előzménye. Elmaradhatatlan, gyönyör előtt a kín: a nem-tudás. Rettenet. Halál! Nem-tudása annak, ami elengedhetetlen - az megsemmisítő, mintha magasról vágnának a mellemhez egy sziklát, újra és újra egészen addig, míg csoda nem történik mindannyiszor, a nem-tudás következményének becsapódásakor jelen létem tengerré változik, feloldja a sziklát, ez a kék, hirtelen tudás, most megyek a sze-

mébe, szökőárrá dagadok, mert azonos vagyok azzal, amit érzek, és ujjongva ütközöm a másik erővel, a vonzás erejével, hogy összeolvadjunk és egymásba zuhanjunk. Akkor jön a harmadik csoda. Mélysége támad a tekintetének! Mekkora térsége. Szabad, de sötét pálya.

Hívogat.

Kinek a térsége, kinek a mélysége?

Itt jön az extázis, amitől az emlék, ez az első emlék, nem csak feledhetetlen, de teljességgel elfeledett is: kiléptünk magunkból, egymásba zuhantunk, álmélkodtam, nevet, nevet a szem! én nem tudom mije, én is nevetek, ahogy mind beljebb megyek benne, mehetek, azon nevetek, azt szeretné, hogy tudjam meg, meddig mehetek: ameddig ő mehet. És hát meddig mehet? meddig mehet? Még mindig szeret. Még mindig. Egymásba rohanva elveszünk. A szabadsága ennek a veszésnek szerető.

Vég nélkül.

És a vége vége nélkül.

vagyok?

Nincs olyan pillanatom, mikor ne érezném, ha arra fókuszál a figyelmem, hogy velem van, aki vagyok? összefügg azzal, hogy a magamra eszmélésem a kezdet kezdetén önmagam érzetének élménye volt, mint kérdés, nyugtalanító kérdés, ha nem lett volna nyugtalanító, nem foglalkoztatott volna akkora erővel, hogy első felbukkanását feledni se tudjam, igazában nem tudom felidézni – vajha? – a kínoknak, gyötrődéseknek, kétségeknek, riadalmaknak özönét, amik ezt a kérdést feltehetően előhozták, feltették bennem rendkívül szűk szemhatárom (tudatos elmeműködésem) egyetlen polcára: „mi ez - amit érzek, mi az - amit látok?” Nem, még előbb, a mi az?-korszak előtt is volt valami-féle vagyok korszak, ez volt az első vagyok-e, nem kászálódottam ki belőle máig se, akkora zavart okozott, hogy felmerül, vagyok-e, ha most felmerül, már akkor is felmerülhetett, nem mintha akkor az igazság fogalma, akárcsak annak magva megképzett volna, de mégis: a vagyok

a vagyok

meg nem tudnám mondani, hogy jó vagy katasztrofálisan baljóslatú volt-e, mivel első volt, és égszakadás-földindulás, mert a vagyok megszimmantásához a nemvagyok érzetére is szükség van

hogy egyáltalán felmerülhessen az éjszaka sötétjéből, az eszméletlenség éjszakájából, a nemlét csendjéből, amíg csönd lesz, vagyok, az olyan, mint máig valamennyi fölébredésem, bármilyen homálylón, azért, mert benne van a riadás, rianás, megreped a nemlét irtóztató – Petri szerint mínusz 239 fokos - jege

és jön

a születés traumája

ezt is tudom, de képzeletből, ide fogom írni, a valóságban azonban a születés – csak az enyém? – olyan rettenetes, hogy el kell felejteni, magunkból, magunkat kell elfelejteni onnan, ahonnan a benyomások nyújtogatják az ujjukat, mint iskolás gyerekek az Emlékezet néni felé, Mnemoszüné óvo néni felé, ki kell pottyantani, ki kell szarni magunkból annak az emléket, ahogyan bennünket is a világra szartak, ettől is beszarthattunk, miért beszélek többes számban?

Mert mindennek előtte van még ez a nagy általános mi, forró mi, tűrhetetlen és elviselhetetlen mi,

a miénk lét magmája

maga a követelés, hogy ez a mi ne történtessék, kikérem magamnak a mi vanságot, kikérem magamnak, milyen szépen, milyen agresszíven köpi ki a szólás, szarja ki a szólás a legbenső értelmét, tefeléd rúgkapálunk, kikérjük magunknak ezt a lehetőséget, teljes erőnk latbavetésével rugdalódzunk, toporzékolunk súlytalanul, a nem tudni (azonosító kártya nevén: a nem-tudás) kezében, de nem ám te érted, ki nem szar le téged, mi akarunk biztonságba kerülni, éppenséggel előled, akit megsejtettünk, kiköveteltünk a létezésétől:

vagyok

kikövetelünk a létezésétől téged, hogy a te legyen, értünk, hogy megmaradjunk, vagyis ne legyünk (a valóságban), ez eleinte vágy, de azt is már a vagyok sóvárogja, ki más? a szinte elképzelhetetlen, mégis létező, és azért a (velünk ellentétben?) a valóságban létező, a miénk forráságában kinszenvedő, mindenféle értelemben számkivetett és tűrhetetlenül izgató jelen létében önmaga számára, mondom, elviselhetetlennek tetsző mink akarja, hogy hagyják már ezt abba, nem én, akkor még nincsen én, hanem mikor a megszületésünkből, ebből a nagy harcból, élethalálveszedelemből, megszületésünk megbetegedéséből, egészségünk kirobbanásának hetekig húzóódó sebtömkelegéből, (bensőnk sebe főként ez meg az akklimatizáció hullafáradtsága) kialudtuk magunkat, és már nem alszunk mindig, hanem csak majdnem mindig, ahogy ez ismétlődik,

hogyan ismétlődik mindig

hanem majdnem mindig, és akkor azt gondolom egyszer csak:

vagyok.

Ebben a vagyokban már a nemlét érzete vagy emléke nincs benne, ha csak nem mint álom, álom, isteni üresség. Az üresség nem csípős, onnan tudod, álom, hogy a valóság vanfájós. Majdnem mindig fájós. Akkor kérdezem azt, amikor épp nem fáj, hogy mi van. De az csak sokára lesz. Sokára tudok akkorát álmodni - ami olyan, mint belemélyedni a szükségesbe, elmerülni benne, torkig jóllakni sokat álmodott nemléttel - hogy alaptalanul felkavar valami, de nem mi, már megzavar, gyűrűzik a vizen, a létvizemen, ha szabad így mondanom, felszíne megbolydul. Jelez, mint a horgászok botjának van az a piros csíkos vacska. Remeg, mikor bekapja a horgot a mélyben az áldozat: valaki, van. Ámulok.

És elönt.

Gátszakadás: feltorlódva összetörök az idő, magába olvad, akár a jég, elpillan magam az összefüggés, mert az idő összefüggés, és most magával tölti ki a vagyok az összes rést, amin át az idő megmutatkozhatna. Nincs többé.

Vagyok

Hát ezzel aztán elvoltam egy darabig, az biztos. Nem kellett tudnom. Nem kellett tudjalak. Sokszor magamat se. Milyen szép kis idők. Halálra váltam az életre pillantva. Itt ezek úgy tesznek, mintha én lennék, amivel tudomásul kell vennem, hogy ők vannak, micsoda szerencse, kézbevesznek, ha kell, ha nem kell, néha meg én is elérhetem őket. Taps.

Egyszer bejött a szobába az apám. Nem tudtam, hogy az.

Hát sokmindent nem tudtam, de akkor tudtam már, ez igen pontatlan, kísérleteztem vele, hogy vagyok, például ránéztem arra, akire akartam, felálltam az ágyban, ha akartam, és megfogtam, amit akartam, ha tudtam, és tiltakoztam, főként tiltakoztam, mikor nem úgy történtek a dolgok, mint számítottam volna rá, viszont élénken érdeklődtem, hogyha olyasmi történt, amire vagy akire ugyan nem számítottam, de először történt és nem volt kellemetlen. Például mikor a gyerekszobának azon az ajtaján, amin eddig csak nők jöttek be, bejött egy férfi.

Addig csak nők, akiknek az arcára már nem emlékszem, az édesanyám fiatal arcára sem, sajnos. Akkor se „emlékeztem”. Ők, a nők együtt voltak Egy Nő abban az időben, és csak addig voltak a fejemben, amíg jelen voltak. Nem mintha nem lettek volna fontosak! Ez az Egy Nő retentő fontos volt, az egyetlen fontos, de egészen a következő rármohanásukig nem „emlékeztem” rájuk úgy külön-külön. Ellenben e számomra ismeretlenül is zavarbaejtően ismerős ismeretlennek a tekintete, amint felém közeledik, jön, nem csak felejthetetlen, de megfogalmazhatatlan is. Ez már akkor gondolkodóba ejtett.

Nem fejtettem meg a tekintetét.

Nem emlékszem, hogy később, csak egyszer is láttam volna az apám akkori tekinteténél, az ágyam melletti testtartásánál, a hozzám közeledése módjánál zavarbaejtőbbet, érdekesebbet, titokzatosabbat.

Bejött a szobánkba egy nem-nő.

Anyám nem akarta beengedni, valahonnan éreztem. Vagy tudtam. Érzés-szerűen tudtam. Ennél bonyolultabb dolgokat is tudtam ottan, rögtön, érzések alakjában hat pillanat alatt. Azt is, hogy ismernem lehetne ezt az ismeretlent! Ha nem illő is, vagy inkább tilos, amivel először egyet is értettem, hát hogyha ez így van, akkor ne jöjjön be, mi vagyunk a vár, ti meg a lekvár, be ne jöjjön, aki ismeretlen – de ő nekik nem volt ismeretlen!

Nem tudom ki. Nem akarták.

Jöjjön be, jöjjön be! Még nem vagyok én, de vagyok, s az azt sóvárogja, jöjjön be, jöjjön be, azértis jöjjön be, csináljon be nekik. Hogy jöhet be ide? Ne törődjünk vele?!

Valami nem stimmelt.

De ez csak növelte az érdekességét. Különben mellékes. Még ez is benne volt. Mellékes. A többiek azt akarják, hogy mellékes legyen, holott sikítási botrány. Hatókörömben először nem stimmelt valami, először hagyott nyomot. Tudatosult bennem: most van botrány. Létezhet. Nem pontos. Sokkal több történt.

Diadal.

Rejtett.

Aki nem lesz eztán rejtett, de nem is hivatalos, csak éppen történik, van: vagyok.

Ez volt benne a nagyszerű: látogatóm van! azért jegyeztem meg. Lepleznek. Engem? Lelepleznek. Rosszul őrzött titok, az vagyok. Van az? Akkor titkok ők is. Ellenerők, rések. Épp be vannak döntve.

Ó hát így vagyunk?

Egymásnak fent kések e különb s különbféle létezések!

Nocsak.

Lábjegyzet: Először lett elismerve nyilvánosság előtt, hogy én is vagyok. Horizontomon megjelent, az apámtól teljesen függetlenül, a hatalmas harmadik, minden baj forrása, a blamázs, a behatoló, a kint várakozó, az odakint vacogó, a kizárt, a totál lehetetlen, aki magától jött, a tűrhetetlen és elfogadhatatlan, a törvényekkel visszaélő, a tilos, a „mindenik fülemre egy-egy hallgatózó”, a törvény kapujában hiába ácsorgó, megismerhetetlen mivel átélhetetlen, nem én, nem te, hanem ő, aki beleköpött az édenünk levesébe - vagy Éva levesébe? - nehéz megmondani kinek a levesébe, mindannyiunkéba, akik nem vagyunk egyek, nem is ketten vagyunk, mi már nem vagyunk kettesben, szeretnénk hinni benne, de hát nem egy vagyunk.

Van a harmadik.

Aki idegen, ha nem is ismeretlen. Azért csak harmadik. Ha ugyan nem első. Mert akkor el kellene ismerni, hogyha ő külön van, akkor ő az első. Mi sose voltunk külön. Minimum ketten voltunk, úgy voltunk mi egyek. Ő meg a harmadik. A felesleges szám. Csak a baj.

A harmadik egy férfi.

Figyelmeztetek: amíg nem az apám szemében látotról beszélek, addig mellébeszélék. Készülődöm. Nekifutok, aztán abbahagyom.

Újra nekifutok.

Az is benne volt ebben a rémálom-pantomimben, amit anyám akárhány személyben előadott, hogy egyáltalán ne törődjek vele. Ők is úgy csinálnak, föl sem pillantanak, meg nem is köszönnek, csak egymáshoz beszélnek, no de egész másról, ők a nők. Hozzá nem. Magától bejött. Bár meg lett mondva, ne. De érezte, de. Ő korlátozhatatlan. Én nem tudom, kicsoda.

Mintha valami szóváltás előzte volna meg?

Az emléke nem maradt meg. Nem akarok emlékezni rá. Nem voltak előzetes ordítózások. Odakint. Ajtócsapkodások. Oda egy, ide egy, oda ide, oda ide. És aztán a törés: tégy, amit akarsz. Meg ne lássalak. Villámlik a fejemben és dörög.

A hajából találtam ki, a választéka egyenes szépségéből, hogy férfi.

Ó, hát elmondhatatlan, valóban. Ő férfi, akkor az apám, nincs ebben logika. Egyik szót sem ismertem, de tudtam, épp a hiányára döbbsentem rá, a hiányára bennem, azt tudtam meg, vagyis éppen hogy a nem-hiányát ennek az embernek: ismerem, anélkül hogy ismerném A férfit: az apám.

Különöset nem tett, annyit vettem le a viselkedéséből, hogy meg van illetődve, ide bátortalanul jön, mint egy bukott angyal, mivel emberek még nem ismerek, talán ez a hasonlat itt a legpontosabb, egy bűnös hatalom, annak érezte magát, ugyanakkor megállíthatatlannak is ebben a felém igyekeztében, erő volt, fenyegetés is a léptei folyamatosságában, de nem nekem, a legkevésbé nekem, hanem felém igyekezett. Megmámorított! Mással ő nem törődött, azt volt időm felmérni, az enyém egy nagy szoba, ahová ő betört, semmiből valahová berombolta magát, s miért?

Én vagyok az egyetlen. Nem. De neki igen. Miért? Neki csak én vagyok.

Hátráltam előle, de rúgtatva érkezett a szívembe az érzés, hogy eztán akarom őt. Csak el ne zavarja a még bennem is bizonytalan anyám, aki persze rosszul csinál mindent. Eddig azt se tudtam, hogy én mint én: volnék valaki, nemhogy az egyetlen.

Mi az, hogy egyetlen?

Láttam a szemén. A bolond szemén. Meg van halva. Csak hát muszáj élni. És akkor már mindenáron közölni akarja a pusztá létezését. Ami azt jelenti: én vagyok neki.

Ki vagyok az?

Ezt, érdekes, nem tudtam. Nem fordult meg bennem, hogy az apám önmagára emlékeztetni jött. Kíváncsian vártam, e kedves ismeretlen még mivel rukkol elő. Ez már-már sikoltásig ingerelte a körülöttem s velem sürgő-forgó nőket. Akárhány volt, akkor mind egyszerre a karjára vett, és mondták a férfinak, hogy menjen ki, de nem ment, megállt a magas pólyázóágy szélén, belekapaszkodott, és nem ment sehova. Tetszett a dolog.

Nem emlékeztem rá.

Egy idegen, aki lát.

Ebben a jelenetben csodálkozom elejétől végig. A csodálkozás az ember legkülönösebb dolga. Meg se tudom mondani, a mije. Nem érzés, nem gondolkodás, de mégis, mind a kettő, azonkívül képesség és minden egyéb, a csodálkozásom pillanatában én magam vagyok a csodálkozásom. A húsom is először csodálkozik, amikor érez, már az is csodálkozás, de a leghalványabb első sejtelmem is csoda, ismétlődő csoda, csodálkozás, még ha igen kicsi is. Végül már, mikor meghalok – vajha? – nincs nála nagyobb. Határtalan. Alul-felül lukas. Bemenet, ki menet. Erotika. Halál. Az egyetlen kérdés. Miért szeretsz. Mi az.

Mit nem szeretsz? (Ha nincs más választásod.)

Mi van?

Én vagyok az egyetlen, ezt mondta a szeme, követte minden mozdulatot. Fenyegetően? Itt szoktam lebénulni. Menjünk tovább. Sírt az apám, térden állva sírt, összetett kézzel. Elöttem lettek meg így. Beazonosultam magam előtt. Térden állva? Meg se moccan. Anyám fakadt sírva, kirohant. Ugyan már. Mintha nem is lenne ő, csak én. Tudom, hogy ő az, aki nincsen, a férfi. A veszedelmes, aki miattam van itt. Ó fájdalom.

Azért nem akarták, hogy bejöjjön, hogy ne lássalam.

(részletek egy készülő könyvből)